

ŽODŽIO DALYS

Pa **sak** **ėl** **ė**
 Priešdėlis šaknis priesaga galūnė

PRIEŠDĖLIS

Žodžio dalis, esanti prieš šaknį, yra priešdėlis.

Priešdėlis žymimas .

Pvz.: ėjo] – atėjo, išėjo, įėjo, nuėjo,

perėjo, praėjo, priėjo, užėjo;

plaukė – atplaukė, įplaukė, nuplaukė, priplaukė.

Priešdėliai gali būti: ap-, at-, iš-, į-, ne-, nu-, per-, pra-, pri-, są-, su-, už-.

Priešdėliai į-, są- rašomi su nosinėmis raidėmis!

ŠAKNIS

Bendroji giminiškų žodžių dalis yra šaknis.

Šaknis žymima .

Kur yra žodžio **pasakėlė** šaknis? Parenkame giminiškų žodžių: **sako**, **pasakė**, **sakyti**, **pasakotojas**. Ieškome bendrosios žodžio dalies, kuri kartojasi giminiškuose žodžiuose. Bendroji žodžio dalis – **sak**.

Vadinasi, žodžio **pasakėlė** šaknis yra **sak**.

Pvz.: skaityti, skaitymas, skaitykla, perskaitė, skaitiniai; rašyti, rašymas, parašė, užrašė, rašytojas.

Sudurtiniai žodžiai turi dvi šaknis.

Kiaulė + pienė = kiaulpienė,
pelė + žirnis = pelėžirnis;
ė – jungiamasis balsis.

PRIESAGA

Žodžio dalis, esanti tarp šaknies ir galūnės, yra priesaga.

Priesagos gali būti:

Priesaga žymima .

-el-, -ėl- liepelė, namelis, balionlis, vasarlė;
-in-, -yn- duoninė, medinis, lazdynas, lentyna;
-ykt-, -ikt- baidyklė, čiuožykla, jungiklis, variklis;
-ym-, -im- rašymas, valgymas, klausimas, metimas;
-ot-, -uot- barzdotas, rasota, languotas, vėjuota;

-ut- baltutis, švarutė;
-yt- mažytė, šunytis;
-av- dainavo, grybavo;
-um- ramuma, trūkumas;
-(i)uk- kalniukas, namukas;
-ing- laiminga, turingas;
-ekl- bambeklė, žarsteklis;
-(i)ūkšt- berniūkštis, peliūkštis.

GALŪNĖ

Žodžio pabaigos dalis, kuri kinta, yra galūnė.

Galūnė žymima .

Pvz.: namas, namo, namui, nama,
 namai, namu, namuose, name.

Šių žodžių galūnės yra
-as, -o, -ui, -a, -ai, -u, -uose, -e.

Pvz.: knyga, knygos, knygų, knygas,
 knygose, knygoje.

Šių žodžių galūnės yra
-a, -os, -ų, -as, -ose, -oje.

PRIEBALSIŲ SUPANAŠĖJIMAS

Kai kuriuose žodžiuose priebalsiai vienaip tariami, kitaip rašomi. Žodyje **baigti** girdime **k**, bet rašome **g**. Norint nustatyti, kurią priebalsę reikia rašyti, žodis pakeičiamas tokiu giminišku žodžiu, kad po neaiškaus priebalsio eitų balsis, pavyzdžiui: **baigti**, nes **baigė**,
skalbti, nes **skalbė**,
veždavo, nes **veža**.

gerbti, gerbdavo, nes gerbia, gerbė;
gaubti, gaubdavo – gaubia, gaubė;
skalbti, skalbdavo – skalbia, skalbė;
dirbti, dirbtuvės – dirba, dirbo;
darbštus – darbas.

b – p

verpti, verpdavo, nes verpia, verpė;
slėpti, slėpdavo – slepia, slėpė;
supti, supdavo – supa, supo;
kepti, keptdavo – kepa, keptė.

snigti, snigdavo, nes sninga, snigo;
sprogti, sprogdavo,
sprogs – sprogo, sprogimas;
rūgti, rūgs, rūgštu – rūgo;
žengti, žengdavo, žengs,
žingsnis – žengia, žengė;
vargti, vargdavo, vargs, vargdienis,
vargšas – vargas, vargo;
džiaugsmas, džiaugdavosi,
džiaugsis – džiaugiasi, džiaugėsi.

g – k

verkti, verkdavo, verks, verksnys,
nes verkia, verkė;
laukti, laukdavo, lauktuvės – laukia, laukė;
pykti, pyksta, pykdavo, pyks – pyko;
linkti, linksta, linkdavo – linko;
nokti, noksta, nokdavo – noko;
rūkti, rūkdavo, rūksta (dūmai) – rūko.

grįžti, grįždavo, sugrįžtuvės, nes grįžo;
vežti, veždavo, veždamas – veža, vežė;
užti, uždavo, uždamas – užia, užė;
ožka – ožys;
drožti, drožtukas, padrožtas – drožia, drožė;
lūžti, lūždavo – lūžo;
ryžtingas, ryžtas – ryžosi.

ž – š

ošti, ošdavo, nes ošia, ošė;
nešti, nešdavo, neštuvai – neša, nešė;
aušti, aušdavo, išaušta – aušo;
puošti, puošdavo,
papuostas – puošia, puošė;
ruošti, ruošdavo, paruošti – ruošė.

ĮSIDĖMĖK!

kad

lyg

daug

ĮSIDĖMĖK,

kaip rašomi priešdėliai iš–, už–:

išdegė, išplėšė, išbėgo,
užgrojo, užlipo, uždėjo.

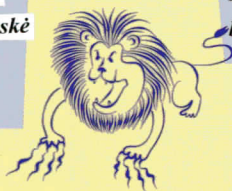
NOSINIŲ RAIDŽIŲ RAŠYBA ŽODŽIŲ ŠAKNYSE II

Įsidėmėkite žodžius, rašomus su nosinėmis balsėmis šaknyse, nes čia balsius tariame ilgai:

ąsa, ąsotis, ąžuolas, žąsis, žąslai, vąšas (kablys), vąšelis, lęšis (įvavas, akies dalis, įgaubtas stiklas), tėvas (laibas), iščios, brązgina, pėslas (penima kiaulė), įsnauja (specialiai sutaisyti kiaulės taukai).

Nerašome nosinių raidžių, kai giminiškų žodžių šaknyse atsiranda **ė arba o:**

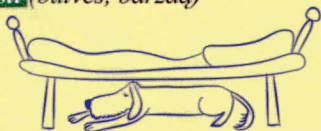
gresia, graso, grasinimas → nes **grėšė**
dreskia, drasko, draskymas → nes **drėškė**
dvesia → nes **dvėšė**
gražinti (puošti) → nes **grožis**

Liūtas **drasko** nagais, **grasina** suėsti, **bet** staiga... **dvesia**.

Įsidėmėkite žodžius be nosinių raidžių šaknyse:

įgristi, įgrysta, įgriso (nusibosti)
pasiryžti, pasiryžta, pasiryžo
tysoiti, tyso, tysojo (gulėti, būti išsitiesusiam)
lysti, lysta, lyso (liesėti)
tesėti, tesi, tesėjo (laikyti žodį, pažadą)
skusti (bulves, barzdą)

mastas, mastelis, mastyti (pinti, mesti audekliui siūlus)
priežastis, pažastis
yla, yda, ydingas, ypač, ypatingas
plaukų sklastymas
upės brasta
šluotos ražas
ražienos
samanos
asla

Kai kurių veiksmažodžių (ir jų formų) šaknyse nosinės rašomos tik esamajame laike: **a, e**

šąla (darosi šaltas), **bet šalena**
bąla (darosi baltas), **bet balina**
sąla (darosi saldus),
žąla (darosi žalias)

klėra (klimba)
kėra (lupasi, atšoka)
skąra (plyšta, spūra)
sąra (darosi nešvarus)

nukąra (nusvyra),
bet karo (kybo)
mažta (mažėja)

trėšta (pamažu pūva)
krėšta (tirštėja), **bet kreši** (tirštėja)
šąšta (šašais aptenka)

kėžta (skursta), **bet keža** (skurdžiai auga)

tėžta (tyžta), **bet teža** (varva)

gėsta (blėsta), **bet gesina**

glėžta (vyšta)

žabąla (netenka regėjimo)

knežta (skyla į dalis), **bet kneža** (ima knežti)

sučėžta (suyra), **bet sučeža** (ima čežėti)

glėra (klimba)

gvėra (dyla, dėvisi)

SAKINIO SKYRYBA

SKYRYBOS ŽENKLAI SAKINIO PABAIGOJE

TAŠKAS

Tašką rašome pabaigoje sakinio, kurio ką nors teigiame arba neigiame.

Pavyzdžiui:

Geriau žvirblis saujoje negu briedis girioje.
Mėlynas girias nušvietė auštantis rytas.
Virš žalių eglaičių melsvu dūmeliu kyla rūkas.
Senelis tęsia pradėtą pasaką.

Skaitydami sakinio pabaigoje balsą nuleidžiame. Tekste tašku vieną sakinį atskiriame nuo kito.

ŠAUKTUKAS

Šauktuką rašome pabaigoje sakinio, kuris reiškia džiaugsmą, susižavėjimą, nustebimą, raginimą, nepasitenkinimą, linkėjimą, liūdesį, skausmą ar kita.

Pavyzdžiui:

Kiek ten uogų ir grybų!
Kokia laimė, kad mus aplankėte!
O pasipuošęs kaip!

DAUGTAŠKIS

Daugtaškį dedame po sakinio, kurio mintis nebaigta, ne viskas pasakyta, išvardyta.

Skaitydami tokio sakinio pabaigoje balso nenuleidžiame, bet nutęsiame.

Pavyzdžiui:

Į futbolo treniruotę šiandien neatėjo Dovydas, Rokas, Mantas...
Rudenį numeta lapus beržai, iveros, alksniai, uosiai...
Su tėveliu prisirinkome pilnas pintines baravykų, lepšių, raudonikių...

BRŪKŠNYS SAKINYJE

Brūkšnį sakinyje rašome dažniausiai vietoj praleisto žodžio **yra**.

Pavyzdžiui:

Vilnius **yra** Lietuvos sostinė. Vilnius – Lietuvos sostinė.
Ramutė Skučaitė **yra** poetė. Ramutė Skučaitė – poetė.

Brūkšniu nurodoma pauzė.

Brūkšnių gausu lietuvių patarlėse.

Pavyzdžiui:

Ką išmoksi – ant pečių nenešiosi.
Tėvų pabarimas – sviestu patepimas.
Šnekėk greitai – diena trumpa.

KABLELIS SAKINYJE

Kablelį sakinyje dedame prieš šiuos žodžius:
kad, nes, o, bet, tačiau, kuris, jei, jeigu, todėl...

Pavyzdžiui:

Ūgtelėjo lapiukai, **o** pilkosios kiškės jau antrą kartą veda vaikus.
Tomas daug žinojo apie Ameriką, **nes** vasarą ten atostogavo.
Mama man nupirks lėlę, **jei** sutvarkysiu kambarį.

Kableliais skiriame žodžius, kuriais į ką nors kreipiamės.

Pavyzdžiui:

Algirduk, kiek tau metų? Kur tu eini, **katinėli**? Nesijaudink, **mažutėle**, tuoj aš tave aprengsiu.

ŽODŽIŲ RAŠYMAS KARTU IR ATSKIRAI II

kartu

- su veiksmažodžiais, būdvardžiais irrieveiksmiais:

*Vos tepaeina, bet tebedirba.
Jis vienas temielas.
Esi man tebegraži.
tebedaug, tebegaila*

Mano senelis tebejaunasa

- kai reiškia *gal, negi, lyg*:

Benè šimtą metų ruošiesi gyventi?

- kai reiškia *beveik*:

Konè visą dieną mokiausi.

Te, tebe

Benè, bè ne

Konè, kō ne

atskirai

- kai *te* nuo veiksmažodžių atskiria kitas žodis:

*Te pats galvoja.
Te jie pykstasi – kas man?*

- kai reiškia *ar (tik) ne*:

Bè ne tu čia būsi kaltas?

- kai reiškia *vos ne*:

Dabar jaučiuosi kō ne didvyris.

atskirai

Vis

- *vis tiek, vis vien, vis dar, vis dėlto*

Nevertokite dalelių *visgi, vis tik, vis tiktai* – keiskite į *vis dėlto*

Nepainiokite su sutrumpėjusiais žodžiais *išvis (iš viso), užvis (už visa)*

Vis tiek įveiksiu!

Per

- *per daug, per toli, per brangus, per sunku, per seniai, ne per vėlu, ne per geriausias, per mažas*
Bet: → *pernelėg, nepernelėg*

Per didelė kepurė

Nė, nei

- *nė nemanė, nė vienas; nei šilta, nei šalta*
Bet: → *nėkart, nėmaž, nėsyk*

Nė vartojame, kai neigiame vienąkart: *nė negalvok*

Nei vartojame, kai neigimą kartojame: *nei skaito, nei rašo*

Bet, kai, kaž(n), nors

- Įvardžiai:

*bet kas, bet koks, bet kuris
kai kas, kai koks, kai kuris
kaži(n) kas, kaži(n) koks
kas nors, koks nors, kuris nors*

- Prieveiksmiai:

*bet kada, bet kaip, bet kur
kai kada, kai kur
kaži(n) kaip, kaži(n) kur
kada nors, kaip nors, kur nors*

Įsidėmėkite: *iš tikrųjų, iš tikro, be galo*

SAKINIO DALYS

PAGRINDINĖS SAKINIO DALYS

VEIKSNYS

Veiksny – pagrindinė sakinio dalis, kuri atsako į klausimą **kas?**
Veiksny paprastai yra sakinio veikėjas.
Veiksny žymimas _____.

Pvz.: Pučia ^{kas?} vėjas. Dega ^{kas?} laužas.

^{kas?} Rūta dainuoja. ^{kas?} Sesuo gavo dovaną.

^{kas?} Mama keps pyragą.

Vakar ^{kas?} Tomukas išsigando žaibo.

TARINYS

Tarinys – pagrindinė sakinio dalis, kuri pasako, ką sakinio veikėjas (veiksny) veikia, veikė, veikdavo ar veiks.
Tarinys žymimas _____.

Pvz.: ^{ką veikia?} Mama siuva. ^{ką veikia?} Nauja šluota gerai šluoja.

^{ką veikė?} Vakare mama paseks ^{ką veiks?} pasaką. Pabudo žvėrys.

^{ką veikdavo?} Rima užsidėdavo šiltą kepurę ir

^{ką veikdavo?} eidavo į mišką.

ANTRININKĖS SAKINIO DALYS

Antrininkės sakinio dalys – žodžiai, kurie išplečia, papildo ar paaiškina sakinį ir atsako į klausimus kur?, kada?, kaip?, kiek?, kodėl?, kam?, koku tikslu? ...

Antrininkės sakinio dalys žymimos _____.

Pvz.: ^{kur sėdėjo?} Valtyje ^{su kuo sėdėjo?} sėdėjo ^{kur krykštė?} žvejys ^{kokias antys?} su sūneliu. Karklyne krykštė laukinės antys.

^{ką užmetė?} Sūnus ^{ką pagavo?} užmetė meškerę ir pagavo žuvį. ^{kokia žinia? kuo džiaugėsi?} Mamytė džiaugėsi gera žinia.

NEIŠPLĖSTINIAI IR IŠPLĖSTINIAI SAKINIAI

Neišplėstinį sakinį sudaro tik pagrindinės sakinio dalys – veiksnys ir tarinys.

Pvz.: Katė laka. Inga rašo.

Išplėstinį sakinį sudaro ne tik pagrindinės sakinio dalys, bet ir antrininkės sakinio dalys.

Pvz.: Arvydas pravėrė lauko duris.

Vyšnias mama supylė į qsojį.

MINKŠTUMO ŽENKLAS

Žodžiuose **žiogas, berniukas, kviečiu, šaukiau, lauksiu, piešiu...** rašome **i** raidę, bet jos netariame.

Perskaityk šiuos žodžius ir rask **i**, kurios netari:

žaisliukas, važiuoti, žiaurus, keliauti, rugiagėlė, vaisius, triušis, šviežias.

Jeigu **i** netariame, o minkštai tariame prie jo esantį priebalsį, pavyzdžiui, **žiogas, berniukas, kviečiu**, tai **i** raidė yra minkštumo ženklas.

Palygink, kaip tari priebalsius, kai yra minkštumo ženklas ir kai jo nėra.

Rašau – raš**i**au, Jonukas – Jon**i**ukas,
mažutis – maž**i**ukas, avinukas – avin**i**ukas.

ISIDĖMĖK

Priebalsį **j** visada tariame minkštai, todėl po jo niekada nerašome minkštumo ženklų.

Pavyzdžiui: **j**osiu, **j**ūra, kel**i**au**j**a, rad**i**jas, vert**e**jas, vežio**j**u.

ISIDĖMĖK

Dvibalsį **ai** po minkštojo priebalsio tariame kaip **ei**, o rašome minkštumo ženklą ir **ai**, pavyzdžiui: ež**ai**, lok**ai**, mokin**ai**, plač**ai**, puik**ai**.

Dvibalsį **au** po minkštojo priebalsio tariame kaip **eu**, o rašome minkštumo ženklą ir **au**, pavyzdžiui: č**i**aupas, k**i**aunė, mač**i**au, pagalb**i**au, sk**i**auterė, š**i**aurė.

Po priebalsio **j** dvibalsį **au** tariame kaip **eu**, bet rašome **au**, nes minkštumo ženklą po priebalsio **j** nerašome.

Pavyzdžiui: **j**au, **j**aukus, **j**aunas, tur**e**jb**au**, tuo**j**au.

ISIDĖMĖK

Ką veikia? **aria, laukia, piešia, šaukia, užia.**

Šių žodžių gale tariame **e**, bet rašome minkštumo ženklą ir **a**.

ŽODŽIŲ RAŠYMAS KARTU IR ATSKIRAI I

kartu

- kai žodžiui suteikia priešingą reikšmę (vartojama kaip priešdėlis)

Nelaisvė

Nevienodas

nedarbas, nederlius, negarbė, nelaimė, netiesa neturtingas, nevisiškas, neišplėstinis, nevienarūšis negerai, neilgam, nesunkiai Kodėl neatėjai? Laukiau nekantraudamas.

Ne, nebe

- kai reiškia priešpriešą ar neigimą:

*Ne laimė jam rūpi, o pareiga.
Jis man ne draugas.
Prisipažinti suklydus ne gėda.
Nieko, ne bėda.*

Aš nebe
vaikas

- su aukštesniojo, aukščiausiojo laipsnio būdvardžiais ir prieveiksmais:

ne geresnis, ne geriausias, ne geriau, ne daugiau

- su skaitvardžiais ir įvardžiais:

*ne vienas, ne du, ne dešimt
ne tas, ne toks, ne visi, ne kiekvienas
ne kas, ne koks, ne savas*

Bet: → *nekas, nekoks (prastas, menkas), nesavas (keistas)*

Ne su prieveiksmais paprastai rašomi taip kaip ir su tais žodžiais, iš kurių prieveiksmai yra padaryti

- negerai (iš negeras), neaukštai, nebūtinai, nevisiškai neanksti (iš neankstus), nearti, netoli, nedaug neatpažįstamai (iš neatpažįsta), nedelsiant, neabejotinai negaila (iš negailėti), negana (iš neganėti) nenoromis (iš nenoras), netyčia, nevalia, nejučia nekaip (iš nekas)*

- ne juokais (iš ne juokas), ne greta, ne laiku, ne kartą ne taip (iš ne tas), ne visai, ne visaip, ne visur, ne visada ne dviese (iš ne du) turintys pa- ir -(i)ui: ne paeiliui, ne pakeliui, ne veltui ne itin, ne nuolat, ne tuojau, ne vis tiek, ne čia pat, ne kasdien, ne per daug, ne be reikalo ne bet kaip*

Bet: → *nekaip (prastai)*

- tarp dviejų vienodų ar panašių žodžių:

kas ne kas, koks ne koks, kuris ne kuris kada ne kada, kaip ne kaip, kur ne kur šiaip ne taip, šiek ne tiek, vos ne vos nori nenori, gražus negražus

Bet: →

Nekaip
jaučiuosi

Gi

- su nekaitomais vienskiemeniais žodžiais:

irgi, argi, betgi, negi, netgi, ėgi, kadgi, kaipgi, nagi, ogi, šiaipgi, tengi, tuojgi, vėlgi, kurgi

- su kaitomais vienskiemeniais žodžiais:

kas gi, ko gi, kam gi, ką gi, kuo gi, koks gi

- su daugiaskiemeniais žodžiais:

kada gi, kodėl gi, tuojau gi, užtat gi, mažas gi kadangi, nejaugi

Bet: →

Ak, kodėl gi
mes ne kartu?

Argi ne smagu
būti kartu?

Tiktai, tik tai

- kai pabrėžia žodžio reikšmę:

Tiktai tavimi tikiu.

- kai reiškia *tik tą dalyką*:

Sakyk tik tai, ką galvoji.

Užtai, už tai

- kai reiškia *todėl*:

Užtai ir džiaugiasi, kad sekasi.

- kai reiškia *už tą dalyką*:

Jis pametė pirštines ir už tai gavo barti.

MIŠRIEJI DVGARSIAI

	l	m	n	r
a	al kalnas pagalvė alga	am samtis amžius kampas	an antis balandis kanda	ar barzda garsiai arbata
e	el kelmas elnias velka	em semti lempa kempinė	en kalenti kenčia penki	er berniukas verda erkė
i	il kilpa ilgas iškilmės	im imti rirtas širtas	in skinti išmintis inkilas	ir kirmėlė tvirtas irklas
u	ul bulvės ulba sultys	um klumpė trumpas stumti	un plunksna sunkus ungurys	ur durpės ekskursija urvas

Mišriuosiuose dvigarsiuose balsiai **i**, **u** visada trumpi.

Ištarki:

vilna, rinkti, širtas, kirsti, tulpė, ungurys, burzgia, gumbas.

Dvigarsis yra tame pačiame skiemenyje.

Tark skiemenimis:

kampas, landa, karvė, kulnas, verda, kurmis, stirna, kemša, kalenti.

- a** linksm**a**, maž**a**, švari**a**
- e** auksin**e**, medin**e**, pavasarin**e**
- i** garuojant**i**, kvepiant**i**, spindint**i**
- u** brang**u**, graž**u**, švies**u**

Tomukas papasakojo linksmą nutikim**a**. Močiutė įsisegė auksin**e** sagę.
Padovanojau mamai kvepiant**i** gėlės žiedą. Aistė nupiešė graž**u** paukštį.

aukšt**u**, dideli**u**, graži**u**,

-**u** juoking**u**, skani**u**, stropi**u**,
švelni**u**, varini**u**, žali**u**

Močiutė iškepė skani**u** pyragėlių. Pilnas miškas aukšt**u** medžių.
Knygoje daug juoking**u** pasakų. Niekas nepakeis mamos švelni**u** rankų.

-**e** aukštame**e**, sename**e**,
puikioje**e**, tvirtoje**e**,
šiltuose**e**, tvarkinguose**e**,
ilgose**e**, linksmose**e**

Aukštam**e** medyje gyvena genių šeimynėlė.
Mūsų mokykla yra puikioje**e** ir ramioje**e**
miesto vietoje.
Daugelis ančių žiemoja šiltuos**e** kraštuose.
Vaikai su tėveliais dalyvavo linksmos**e**
sporto varžybose.

ĮSIDĖMĖK ŠIŲ ŽODŽIŲ RAŠYBĄ:

• **ą**sa, **ą**sotis, **ą**žuolas,
Kę**š**tutis, mį**š**lė, ž**ą**sis

• **ž**akas, **ž**akur

• **ą**čiū

• **ie**škoti, **ie**tis, **ie**va

dė**k**ui, pas**k**ui, pavė**j**ui

kę**š**ti, skę**š**ti, sprę**š**ti,
trę**š**ti

• **y**pač, **y**patingas

• **į**domus

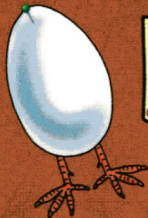
kąsnis,
k**ą**sti (duonos k**ą**snį),
k**a**sa, k**a**sė,
k**a**sti (duobė)

š**i**andien

griaustinis, **g**riauti,
k**ia**ušinis, prek**ia**uti

man**ę**s, tav**ę**s, sav**ę**s,
man**e**, tav**e**, sav**e**

bąla, s**ą**la, š**ą**la

jus, **m**us, **j**ūsų, **m**ūsų

sąlyga, s**ą**siuvinis,
gr**ą**ža, gr**į**žo,
saulėgr**ą**ža

• auk**š**tyn, pirm**yn**,
žem**yn**

tę**š**ti, tę**š**ia, tę**š**inys

olimp**i**ada, pian**i**nas,
radiat**o**rius

gal**ą**sti, gal**ą**stuvus

fortep**i**jonas,
milij**a**rdas, milij**o**nas,
dain**o**j, ry**t**oj, vid**u**j

pili**ak**alnis, rug**i**agėlė,
žoli**a**pjovė,
gars**i**akalbis

dr**ą**sa, dr**ą**suolis, dr**į**sti,
m**ą**styti, mį**š**lingas

50

pen**k**iasdešimt,
ketur**i**asdešimt,
aštuon**i**asdešimt

DVIBALSIAI

Lietuvių kalboje yra 6 dvibalsiai:

ai au ei ie ui uo

Dvibalsis sudarytas iš dviejų balsių ir yra tame pačiame skiemenyje.

ai

aidas, aišku, aitvaras, kaimas, laimė, laikosi, laikrodis, raitelis, žaisti, našlaitės, voveraitė, linksmai, radai, ramiai

au

auga, auksas, autobusas, daug, drausmė, džiaugsmas, glausti, griauņa, gudrauti, paėmiau, pamaėiau, raėau, tyliau

ei

eigulys, eilė, eiti, keistuolis, meilė, peilis, seilė, teisus, veidrodis, veikti, pareikėti, nuleido, pelei, voverei

ie

ieėko, ietis, ieva, avietės, kiek, kiekvienas, kietas, grietinė, pieėti, pietauti, vienetas, pasiekti, užtiesti, sudie, namie

ui

buitis, luitas, muilas, muiluotas, muistosi, puikiai, zūikis, smuikas, smuikininkas, lapui, namui

uo

uodas, uoga, uostyti, duobė, duonkepė, guosti, kuodas, kuosa, luoėas, suolas, šluoti, paduoti, dėmuo, ruduo, tuo

Tarptautiniuose žodžiuose dar raėomi dvibalsiai **eu**, **oi**, **ou**:

Europa, **eukaliptas**, **boileris**, **klounas**.

Iėsidėmėk. Dvibalsiai **ai**, **au** kartais tariami kaip **ei**, **eu**, taėiau taip neraėomi.

Iėstark! **graėiai**, **ėvribliai**, **vėjai**, **geriau**, **liaunas**, **paėiauėė**, **ėiaurė**.

Ka?

- a knyga, pieštuka, lėktuva,
- e lėle, musė, žolė,
- i pili, laikrodi, kamuoli,
- u medu, žmogū, cukrū.

*Višta rado grūdą. Genys kala medį.
Tėvelis sukėlė dėžę. Mama myli sūnū.*

Ko (daug)?

- u debesū, obuoliū, žoliū,
knygū, lapū, pamokū,
grūdū, pipirū, paukščiū.

*Mūsų miške nėra vilkū.
Vaistinėje galima nusipirkti vaistū nuo kosulio.
Senelis man paskaitė daug pasakū.*

Kur? kame?

- e kieme, sode, danguje,
aikštėje, medyje, gatvėje,
upėse, kalnuose, miškuose.

*Sode apsigyveno ežys.
Mokytoja lentoje parašė sakinį.
Pievoje kvėpėjo šienas. Akyse pasirodė ašaros.*